

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

BAK, basis voor actuele kunst
Beleidsdocument 2013-2016

Dit is de kern van onze boodschap: het taboe is doorbroken, we leven niet in de best denkbare wereld; het is ons toegestaan, ja, we zijn het zelfs verplicht na te denken over alternatieven.

Filosoof Slavoj Žižek in zijn toespraak tot de demonstranten van *Occupy Wall Street*, New York, oktober 2011

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN: VAN ARTISTIEKE NAAR CIVIELE VERBEELDING

BAK, basis voor actuele kunst
Beleidsdocument 2013-2016

INHOUDSOPGAVE

Pag. 2	Inleiding: missie, visie en hoofddoelstelling van BAK
Pag. 2	Positie en netwerk van BAK: lokaal, nationaal en internationaal
Pag. 3	De visie van BAK in de praktijk: focus op inhoud en samenwerking met een integrale aanpak
Pag. 6	De publieksgroepen van BAK
Pag. 8	Educatie en leren
Pag. 9	Talentontwikkeling bij BAK
Pag. 10	Bedrijfsmodel en ondernemerschap van BAK
Pag. 11	Spreiding en verdieping van kennis door BAK, marketing
Pag. 13	Organisatie van BAK
Pag. 13	Conclusie
Pag. 14	Noten
Pag. 15	Colofon

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

1/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

Cover: Jeff Wall, *Citizen* (1996)

BAK, basis voor actuele kunst
Beleidsdocument 2013-2016

INLEIDING: MISSIE, VISIE EN HOOFDDOELSTELLING VAN BAK

In dit beleidsdocument 2013-2016 formuleert BAK, basis voor actuele kunst haar profiel en beschrijft haar positie in de lokale Utrechtse context, in de landelijke (basis)infrastructuur en op het terrein van de internationale kunst. Vervolgens schetst zij de toekomstige ontwikkeling in deze periode.

Sinds haar oprichting in 2003 neemt BAK een uitgesproken positie in als een experimentele ruimte waarin de kunst wordt verbonden met de academische wereld en het domein van politiek en activisme. BAK is een ruimte gewijd aan het *denken vanuit, over en door middel van kunst* en verkent zo de mogelijkheden van de kunst in de wereld van vandaag om te onderzoeken hoe we ons die *anders kunnen verbeelden*. De *verbeelding*, het essentiële element dat de kunst aan de bewustwording en emancipatie in de maatschappij te bieden heeft, is voor BAK het leidende principe. Onze visie op de toekomst van BAK vloeit hieruit voort: BAK concentreert zich in alle facetten van haar werk - van verkenning tot onderzoek, van productie tot presentatie, van reflectie tot debat en analyse - op de vraag hoe *artistieke verbeelding* kan bijdragen aan, of zich kan vormen tot *civiele* verbeelding.¹

experimentele ruimte

denken vanuit, over, en door middel van kunst

verbeelding/bewustwording en emancipatie

van artistieke naar *civiele* verbeelding

BAK functioneert als een ruimte voor ideeën, verbeelding en actie; een ruimte om esthetische en intellectuele voorstellen te doen; en een ruimte voor publieke uitwisseling en dialoog, voor kennisverwerving en verwerking (leren). Met lokale betrokkenheid en mondiale verbindingen biedt BAK een dynamische en flexibele omgeving voor projecten die de dialoog aangaan met maatschappelijke processen. BAK praktiseert het procesmatig denken en handelen, als een continue activering van het potentieel van de kunst, die haar constructieve plaats in deze wereld bevordert.

publieke dialoog

procesmatig denken en handelen

Op het moment van schrijven bevindt de wereld zich in een crisis die de aankondiging lijkt van een structurele verandering op economisch, politiek en cultureel gebied, die ons voor de opgave stelt 'na te denken over alternatieven'. BAK wijdt zich aan een heroverweging van de rol van de kunst in de maatschappij en beschikt over de kennis, de werkhouding en de staat van dienst voor een creatie en implementatie van nieuwe vormen van verbeelding. Als een kunstinstelling met een *inhoudelijke* focus, een intrinsiek *internationale* actieradius, lokale *betrokkenheid*, *richtinggevend* in het discours en een gerichte inzet op *leren* en *educatie*, gaan we dit nieuwe tijdperk met overtuiging tegemoet.

inhoudelijke focus

lokaal/internationaal

leren en educatie

POSITIE EN NETWERK VAN BAK: LOKAAL, NATIONAAL EN INTERNATIONAAL

In haar (bijna) tienjarig bestaan heeft BAK zowel lokaal en nationaal als internationaal een unieke status verworven met projecten die nauwlettend gevolgd en kritisch gewaardeerd worden. Zij vervult in veel opzichten een *grensoverschrijdende* rol: in de radicaal nieuwe kennis die zij produceert en de manier waarop die kennis het (internationale) discours mede bepaalt; in de manier waarop de grenzen van de formats van projecten op de proef gesteld en verschoven worden; in de samenwerkingsprojecten

grensoverschrijdende rol

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

2/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

met kunstenaars, andere cultuurbeoefenaars en kunstinstellingen; en in de flexibiliteit en dynamiek van programmering en organisatiestructuur.

In Utrecht is BAK een vooraanstaande kunstinstelling die een verbinding legt met zowel de nationale als de internationale arena. BAK stond aan de wieg van BKNU (Beeldende Kunst Netwerk Utrecht) en speelt een actieve rol in dit platform voor uitwisseling tussen de diverse lokale kunstinstellingen. BAK blijft ook samenwerken met andere culturele instellingen in Utrecht zoals Springdance en Kosmopolis. BAK neemt ook deel aan het programma Vrede van Utrecht 2013, met een FORMER WEST² tentoonstelling als een van de speerpunten. Ook levert BAK een bijdrage aan de campagne om Utrecht in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te maken. BAK onderhoudt bovendien een sterk en langdurig samenwerkingsverband met de Universiteit Utrecht, in het bijzonder met het Centre for the Humanities. De meest ambitieuze en structurele samenwerkingsplannen zijn er met het Centraal Museum en omvatten de organisatie van gezamenlijke projecten en een gemeenschappelijke benadering van verschillende publieksgroepen.

lokaal

actieve rol

samenwerking

allianties met het Centraal Museum, de Universiteit Utrecht

Landelijk behoort BAK tot de toonaangevende presentatie-instellingen en is een belangrijke partner voor het kunstonderwijs en universitaire opleidingen. Naast samenwerking met deze collega-instellingen is BAK een van de vier oprichters van De Zaak Nu, de vereniging die de belangen van presentatie-instellingen en kunstenaars-initiatieven (inmiddels meer dan zeventig) op landelijk niveau behartigt en waarin BAK een actieve bestuurlijke rol speelt. BAK heeft in de internationale context een eigen positie verworven en wordt gezien als een betrouwbare, gewilde partner bij de organisatie van projecten en een voortrekker bij inhoudelijke ontwikkeling. Een voorbeeldproject in dit verband is het in 2011 gerealiseerde project *Call the Witness*. Dat project ging in Utrecht van start met een tentoonstelling en ontwikkelde zich, in samenwerking met enkele vooraanstaande, internationale culturele en politieke instellingen, tot het veelgeprezen Roma-paviljoen tijdens de 54ste Biënnale van Venetië.³ Ook het project FORMER WEST dat internationaal gevolgd wordt en de positie van BAK bevestigt, maakt gebruik van een netwerk van samenwerkingsverbanden dat door BAK is ontwikkeld. Dit netwerk, dat bestaat uit uiteenlopende, maar inhoudelijke verwante instellingen, van een middelgroot kunstcentrum tot het grootste museum voor hedendaagse kunst in Europa, een kunstacademie en een uitgever, breidt zich via de projecten uit en wordt steeds gevarieerder waardoor BAK diverse publieksgroepen in verschillende internationale contexten bereikt.⁴

nationaal/toonaangevende presentatie-instelling

solidair

internationaal
betrouwbare partner

voortrekker

mondiaal netwerk

DE VISIE VAN BAK IN DE PRAKTIJK: FOCUS OP INHOUD EN SAMENWERKING MET EEN INTEGRALE AANPAK

BAK is via haar projecten, die zijn voortgekomen uit de vraagstelling naar de relatie tussen kunst, kennis en politiek, gekomen tot een *speculatief, experimenteel standpunt over hedendaagse kunst*. Deze complexe theorie⁵ stelt dat 'Hedendaagse Kunst' te beschouwen is als een (kunst)historische periode, parallel aan andere overheersende formaties zoals het neoliberalisme. De mondiale liberale orde lijkt na zo'n twintig jaar niet langer houdbaar en hetzelfde geldt voor de product en

speculatief, experimenteel standpunt over hedendaagse kunst

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

3/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR CIVIELE VERBEELDING

propaganda gerichte kunst van die periode. Op de drempel van een nieuw tijdperk is het noodzakelijk de identiteit van de actoren (makers, curatoren, beschouwers, publiek) en de uitingsvormen (projecten, publicaties etc.) in het domein van wat we in de periode 1990-2010 Hedendaagse Kunst hebben genoemd, te herformuleren tot een *alternatief*: een nieuw statement over waar kunst voor staat. De ontwikkeling die hiervoor bepalend is, kenmerkt zich doordat de beeldende kunst is geëxpandeerd tot een vorm van 'uitgebreid kunstbegrip'. De kunstpraktijk is meer en meer gevoed door andere domeinen in het leven en de maatschappij dan de esthetische: kennisproductie, theorievorming, filosofie, academische disciplines, wetenschap, politiek, enzovoort.

alternatief

De herformulering, verdere verkenning en ontwikkeling van dit alternatief kunstbegrip en daarmee de theorievorming over dit concept vormen de kern van het werk van BAK in de komende periode, evenals het experimenteren met de manieren waarop het praktisch toegepast kan worden in de vormgeving van een innovatieve kunstinstelling voor het nieuwe tijdperk, een instelling die past bij dit historische moment van verreikende veranderingen. Het betekent een beslissende verschuiving in ons publieksbegrip: van 'beschouwer' via 'toeschouwer/consument' naar 'burger', dat wil zeggen een publiek dat niet alleen in staat is tot observeren en registreren, maar ook, en vooral, tot handelen en bijdragen. Dit vormt het leidend principe voor de komende periode.

theorievorming
praktijk

van 'beschouwer' via 'toeschouwer/
consument' naar 'burger'

BAK blijft onderzoek doen naar het toekomstig potentieel van de kunst; de keuzes en de activiteiten in dit dynamische proces bewegen rond enkele sleutelkenmerken, waarvan een deel hierna wordt besproken. BAK organiseert *langlopende, veelzijdige onderzoeksprojecten* rond urgente thema's in onze maatschappij. Tot nu toe waren dat thema's als oorlog, migratie, kennis, religie, horizon, Roma problematiek, enzovoort. Deze vorm van onderzoek maakt een ander ritme mogelijk: in plaats van een snelle afwisseling van tentoonstellingen is er ruimte voor uitgewerkte producties en zorgvuldige distributie van kennis. Hoewel het concept 'onderzoek' ontleend is aan het academische domein, worden hiermee vooral methodologisch avontuurlijke en esthetisch uitdagende processen bevorderd. Het programma *Research in Residence* (RIR) waarin op regelmatige basis bijzondere kunstenaars, curatoren, filosofen, theoretici en andere kunstbeoefenaars te gast zijn speelt een belangrijke rol in deze projecten. De genodigden verblijven gemiddeld vier maanden in Utrecht en voeren gedurende hun verblijf hun eigen onderzoeksproject uit, en dragen zo bij aan het onderzoek. Gedurende het verloop van de verschillende onderzoekstrajecten worden momenten van publiek 'overleg' gemarkeerd met onderzoekstentoonstellingen, lezingen, discussies, seminars, onderzoekpresentaties en publicaties.

het toekomstig potentieel van de kunst

langlopende, veelzijdige onderzoeks-
projecten/urgenties

onderzoek

publiek overleg

Het project FORMER WEST (2008-2014) is een uniek en vernieuwend voorbeeld van zo'n langlopend, veelzijdig project en tevens exemplarisch voor de filosofie en de internationale samenwerkingspraktijk van BAK.⁶ Het is een project dat bestaat uit onderzoek, tentoonstellingen, publicaties (gedrukt en digitaal), educatie, en series met discursieve activiteiten die plaats hebben bij BAK en in een internationale omgeving via een netwerk van verschillende instellingen. Het neemt 1989 als vertrekpunt, het jaar dat samenvalt met het einde van de Koude Oorlog en de 'global turn' in politiek en kunst. Op een speculatieve, experimentele manier formuleert het

het project FORMER WEST

innovatief

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

4/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

project ten eerste een kritische herinterpretatie van de recente, post-1989 geschiedenis van onze wereld gezien vanuit het perspectief van de artistieke praktijk die uitgaat van het door BAK geïntroduceerde begrip 'former West'. Ten tweede werpt het nieuw licht op de rol van de artistieke en culturele praktijk in relatie tot de veranderende culturele, politieke, sociale en economische verhoudingen in de wereld. Ten derde overdenkt het project de plaats van het zogenaamde Westen in de wereld van nu vanuit de positie van bescheidenheid en gelijkheid. Het project doet een inventief voorstel om het begrip 'former West' als een instrument te zien om de recente geschiedenis van de kunst en de wereld op een andere manier voor te stellen. Dat biedt ruimte om de toekomst op een speculatieve manier voor te stellen, en om voorstellen te doen voor alternatieven voor de wereld zoals we die kennen.

Dit soort projecten vergt *collectief* werken, omdat we in een onbegrensde wereld leven waarin kennis niet langer een eenzijdig, individueel gezichtspunt of perspectief vertegenwoordigt. BAK grijpt juist de kansen aan die het werken met praktijkbeoefenaars binnen en buiten het veld biedt: een onderwerp benaderen vanuit diverse (disciplineoverschrijdende) gezichtspunten, wat op zijn beurt een veelzijdig begrip van de wereld stimuleert. Parallel aan de samenwerking met kunstenaars moedigt BAK onderzoekers, activisten en denkers aan tot een deelname aan de constructie van concepten en uitwisseling van ideeën. Deze werkwijze toont aan hoe de kunst (ook) buiten haar traditionele domein kan functioneren.

het collectief werken

praktijkbeoefenaars
disciplineoverschrijdende

De relatie die BAK met *kunstenaars* onderhoudt weerspiegelt deze filosofie. BAK schept condities zodat kunstenaars met hun werk de wereld anders kunnen verbeelden. BAK biedt tijd, ruimte, dialoog, financiële steun, ontwikkelt relaties met kunstenaars op esthetisch, intellectueel en praktisch gebied en is gedurende het productieproces betrokken bij de totstandkoming van kunstwerken, van conceptie tot uitvoering tot presentatie aan het publiek. Zo investeert BAK intellectuele en organisatorische vermogens in de ondersteuning van de experimentele praktijk van kunstenaars. Zij daagt de kunstenaars uit om verder te gaan dan de voorspelbare en beproefde formules.²

relatie met kunstenaars

uitdagen

Met het oog op de toekomst, neemt BAK de geschiedenis van de kunst - en met name het tijdperk van de Hedendaagse Kunst - zeer serieus. BAK bekijkt het verleden in 'retroperspectief'⁸ met een kritische houding tegenover de recente geschiedschrijving en verkent hoe men zich vanuit een ander begrip van die geschiedenis een andere voorstelling van de toekomst kan maken. Een toekomstig voorbeeld hiervan is een project dat gepland staat voor 2013 in het kader FORMER WEST en van de Vrede van Utrecht en dat wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met het Centraal Museum in Utrecht. Het vertrekpunt is het invloedrijke tentoonstellingsproject *Democracy* (1988-1989) dat door de kunstenaarsgroep Group Material bedoeld was als een provocatieve verkenning van het concept van 'democratie', maar dat ondanks zijn radicale bedoelingen niet wist uit te stijgen boven het format van een traditionele tentoonstelling van objecten. Onder de titel *What if Democracy was Not a Show?* (Wat als democratie geen show was?) stelt BAK de democratie van vandaag ter discussie om na te denken over (tentoonstellings-) mogelijkheden voor de toekomst. Het project

het retroperspectief werken

het project *What If Democracy was Not a Show?*

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

5/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

levert een politiek gemotiveerd platform op voor de kunst en betrokken burgers en breekt in zijn structuur de genormaliseerde formats van de Hedendaagse Kunst (tentoonstellingen, community art, kunst in de openbare ruimte, conferenties, seminars, etc.) open. Het project verkent, volgens de experimentele aanpak van BAK, waarin de presentatievormen van (onderzoeks-)tentoonstelling, discours en performatieve activiteiten² samen vallen in een experimenteel geheel, de mogelijkheid om de democratie zelf te verlevendigen en in beweging te brengen. Met de wetenschap dat democratie betekent dat iedereen kan meeregeren, richt het project zich op de samenleving door ruimte, tijd en aandacht te delen met diverse groepen mensen - van een asielzoekerscentrum tot een vereniging van priesters en van de vakbond van prostituees tot de studentenraad - die BAK, evenals het Centraal Museum, zullen overnemen. Zij krijgen de mogelijkheid met het archief en de collectie te werken in een situatie van toe-eigening en door middel van overleg onderzoek te doen naar de manier waarop kunst, met haar verbeeldend vermogen, al dan niet kan beantwoorden aan hun behoeften. Met en voor deze publieksgroepen wordt over een langere periode een serie openbare programma's ontwikkeld.

betrokkenheid

onderzoekstentoonstelling

delen

Op zoek naar nieuwe vormen van bemiddeling tussen de kunst- en cultuurpraktijken van het post-Hedendaagse Kunst tijdperk werkt BAK in de richting van een *integrale* programmering door traditioneel gescheiden elementen (zoals tentoonstellingen, conferenties, lezingen, etc.) te combineren in een samenhangend verband. Intrinsiek aan dit concept is het begrip *leren*. De productie van kennis en educatie hebben altijd een sleutelrol gespeeld in de projecten van BAK, hetzij direct (via lezingencycli, publicaties en lesmodules), hetzij indirect (door de nieuwe kennis die de projecten hebben opgeleverd). In de komende periode staat leren voor BAK centraal. Vanwege deze verschuiving wordt de website van BAK vernieuwd. Hij wordt herontwikkeld tot een *digitaal leermiddel* dat de activiteiten van BAK bijhoudt en al het onderzoek registreert dat BAK en haar partners gedurende elk project verrichten, zodat een rijk, wereldwijd toegankelijk archief ontstaat van kennis en onderzoeksdocumenten. Het gebruik van de materialen op de website is vrij, maar de bezoekers wordt gevraagd zich te registreren om de inhoud te kunnen raadplegen en BAK zo de informatie te geven waarmee het haar publiek verder kan verbreden. De website is al verbonden met talrijke sociale netwerken op het internet (Facebook, videowebsites, berichtenprogramma's en forums) en biedt zo een actieve onderzoeksplek en ruimte voor uitwisseling met een omvangrijk (lokaal, nationaal en internationaal) publiek.

integrale programmering

leren centraal

website als digitaal leermiddel

archief van kennis

sociale netwerken

actieve onderzoeksplek

DE PUBLIEKSGROEPEN VAN BAK

BAK heeft steeds gemikt op *kwalitatief bezoek*, met een sterke oriëntatie op het opbouwen van een relatie met een gemeenschap die aansluit bij de identiteit van BAK. De kern van de BAK-*gemeenschap* bestaat uit professionals in de artistieke en intellectuele publieksgroepen (kunstenaars, kunst- en cultuurwerkers, wetenschappers, docenten, intellectuelen en activisten); via doelgerichte educatieve projecten is daarnaast de studentenpopulatie in het hoger onderwijs een kernpubliek geworden. Deze doelgroepen bevinden zich in de lokale context, maar eveneens in de internationale omgeving en biedt ruimte voor groei en verdieping.

kwalitatief bezoek

BAK-gemeenschap

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

6/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

BAK bereikt haar internationale publieksgroepen vanzelfsprekend door haar programmering, maar ook via *publicaties* en *digitale activiteiten*. Zo gaan alle projecten vergezeld van nieuwsbrieven, er zijn de publicaties in de internationale series *BAK Critical Readers in Contemporary Art* en *BAK Critical Readers in Artists' Practice*, en de digitale publiciteitsinitiatieven; tezamen verzekeren ze dat de inhoud die bij BAK wordt gegenereerd tot ver buiten de instelling en ver in de toekomst wordt verspreid. Alle discursieve activiteiten bij BAK (lezingen, conferenties, symposia, etc.) worden zorgvuldig geregistreerd en zijn toegankelijk via onze digitale video-archieven.¹⁰ Seminars en congressen worden live gestreamd en gevolgd door professionals in de hele wereld.¹¹ Deze aanpak weerspiegelt het inzicht dat deze digitale vormen van kennisoverdracht en communicatie serieuze mogelijkheden bieden voor de groei en expansie van de (digitale) publieksgroepen. Er bestaan al programma's om de band met het publiek te onderhouden en versterken (zoals het lidmaatschapsprogramma BOOKS@BAK, dat zich richt op belangstellenden voor onze publicatieprogramma's) waarin de nadruk ligt op toegang tot inhoud en actieve dialoog. Zoals hierboven besproken, wordt dit soort actieve netwerken verder ontwikkeld via de online-strategie voor de nieuwe website.

publicaties: analoog en digitaal

kennissuitwisseling en communicatie

BAK combineert diverse segmenten van internationale publieksgroepen - van breed algemeen publiek tot professionals - op een nieuwe manier. Door enerzijds samenwerkingsverbanden op te zetten met instellingen, en anderzijds langere termijn onderzoeksprojecten deels uit te voeren op internationale locaties (voorbeelden zijn de Biënnale van Venetië, het Haus der Kulturen der Welt in Berlijn, de Technische Universiteit van Istanbul), voegt BAK de bezoekers en belangstellenden van die internationale culturele en educatieve instellingen toe aan haar gemeenschap. Het gevolg hiervan is dat ook de publieksgroepen die bereikt worden variëren, van de specialisten die laboratoriumachtige kunstcentra bezoeken tot het brede en omvangrijke publiek van grote musea. Hetzelfde geldt voor de deelname aan seminars en congressen en de verschillende vormen daarvan, van besloten gespreksbijeenkomsten tot grootschalige manifestaties, en de fysieke en/of virtuele deelname (via gedrukte, digitale en online-media). Zo stralen de activiteiten van BAK hun betekenis uit door verschillende lokale, landelijke en internationale 'lagen'; tegelijkertijd worden de kennis, netwerken en ervaring die in die internationale samenwerking worden opgedaan 'mee teruggebracht' naar Utrecht en Nederland en verbreden daar de lokale en landelijke horizon. Een andere manier waarop BAK haar internationale netwerk mobiliseert ter versterking van het lokale en landelijke kunstveld is het eerder genoemde programma *Research in Residence* (RIR) waarbinnen gasten bijdragen aan de BAK-gemeenschap en aspect van hun werk presenteren.

lokaal en internationaal samen

publieksdiversiteit

deelname

Research in Residence

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

7/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

De komende periode gaat BAK zich via haar nieuwe, actieve educatieprogramma meer richten op publieksgroepen buiten de bovengenoemde kernpublieken, zoals jongeren (12-18 jaar) en diverse andere groepen in onze samenleving. Naast gericht aanbod voor deze groepen gebeurt dat door projecten over onze samenleving, die de afgelopen twintig jaar ingrijpend is veranderd, vooral onder invloed van de immigratie en globalisering. *What if Democracy Was Not a Show?* is slechts één van de voorbeelden van specifieke projecten waarin wordt onderzocht wat diverse groepen mensen vragen en verwachten van een kunstinstelling.

nieuwe educatieprogramma

De plannen van BAK voor een nieuwe huisvesting in de nabijheid van het Centraal Museum in Utrecht hangen ook samen met de uitbreiding van ons publieksbereik. Een nieuw pand versterkt de nauwe samenwerking die beide instellingen voor de komende periode zijn aangegaan en waarin we samen een programma uitwerken en publieksactiviteiten op meerdere niveaus synchroniseren - en dat alles zonder inbreuk te maken op elkaars autonomie en mandaat. We verwachten veel voordelen van deze cruciale samenwerking, en vooral van het delen van ons publiek waarvan beide instellingen én beide publieksgroepen profiteren.

samenwerking met Centraal Museum

delen van ons publiek

EDUCATIE EN LEREN

Vanuit ons streven nieuwe kennis te produceren hebben de activiteiten van BAK altijd al met leren te maken gehad. In de publieksprogrammering hanteert BAK een hoge norm voor het discours, en zet het in op het ontwikkelen van nieuwe kennis die onderdeel uitmaakt van het discours op internationaal niveau.

In de komende periode ontwikkelt BAK een nieuw *programma voor het leren* gericht op een jong publiek. Het leert jongeren vooral nadenken over hoe ze maatschappelijke en politieke veranderingen - en verbeeldingen van andere toekomstmogelijkheden - aan de hand van kunst kunnen interpreteren. Dit programma maakt deel uit van de eerder besproken integrale aanpak. Met de *verbeelding* als uitgangspunt legt BAK een verband met kunstgerelateerde schoolvakken en met vakken gericht op politiek en geschiedenis. Bij BAK krijgen leerlingen voorbeelden te zien van hoe kunst zich engageert met wat er om ons heen in de wereld gebeurt, hoe ze het plaatselijke verbindt met het mondiale en het persoonlijke met collectieve dringende vraagstukken. In een tijd van fundamentele veranderingen is het van cruciaal belang dat jonge denkers via de kunst leren vragen te stellen en worden uitgedaagd hun verbeeldingskracht te onderzoeken. Op die manier draagt BAK bij aan de groei van een mondige en geëngageerde generatie die in staat is kunst, politiek en samenleving op visionaire wijze te analyseren.

programma voor het leren

aan een geëngageerde generatie bijdragen

Onder leiding van de artistiek directeur wordt het educatieve programma structureel binnen het team van BAK ontwikkeld en geïmplementeerd door medewerkers die deskundig zijn op het gebied van onderzoek en educatief programmeren. BAK onderhoudt direct contact met onderwijsinstellingen (d.w.z. voortgezet onderwijs) en met organisaties gericht op cultureel en politiek onderwijs, zoals het Utrechts Centrum voor de

deskundige aanpak

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

8/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

Kunsten, ProDemos, Huis voor Democratie en Rechtsstaat. Ook de samenwerking met het Centraal Museum speelt hier een belangrijke rol.

De programma's van BAK hebben een sterke link met de plaatselijke academische gemeenschap. Zo is er een voortdurende dialoog en uitwisseling tussen BAK en de Universiteit Utrecht. BAK heeft een aantal populaire, aan onderzoekprojecten gerelateerde lesmodules ontwikkeld voor verschillende masterprogramma's van de Universiteit Utrecht, die studenten de kans bieden om uit de eerste hand kennis te nemen van onderzoeksresultaten en de praktische facetten van het door hen gekozen terrein. Daarnaast wonen groepen studenten (van de vakgroepen Kunstgeschiedenis en -theorie, Genderstudies en Kunstmanagement, enz.) de publieksprogramma's van BAK bij en volgen ze rondleidingen en speciaal voor hen georganiseerde bijeenkomsten met teamleden van BAK. Daarnaast is een samenwerkingsverband opgezet met de master- en doctoraalopleidingen van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU), dat in de toekomst wordt uitgebreid. Leden van het BAK-team geven lezingen voor studenten op de HKU of op andere landelijke onderwijsinstellingen (zoals de UvA, de Rietveld Academie, het Dutch Art Institute, de KABK en andere).¹²

dialoog met academische gemeenschap

coalities

Al deze activiteiten worden gemonitord en geëvalueerd op hun effectiviteit en educatieve waarde, en BAK houdt de flexibiliteit om veranderingen in het programma door te voeren.

TALENTONTWIKKELING BIJ BAK

BAK heeft altijd energie gestoken in het ondersteunen en ontwikkelen van talent. De kern van deze vanzelfsprekende opdracht ligt bij het stimuleren en faciliteren van kunstenaars en andere culturele beoefenaars om nieuwe stappen te zetten in de ontwikkeling van hun talent. Het gaat om het vinden van manieren om projecten met kunstenaars en andere personen die zich beroepsmatig met kunst bezighouden zodanig te structureren dat een esthetisch, intellectueel en organisatorisch kader wordt geboden om op een uitdagende manier artistiek en intellectueel werk te maken. Zo produceren ze kennis als uitbreiding van hun mogelijkheden die zicht bieden op nieuwe ruimte voor hun werk en de kunst.

talent stimuleren

kunstenaars en andere culturele beoefenaars

productie van kunst en kennis

Een ander voorbeeld is het stageprogramma van BAK, dat gewild is bij studenten uit binnen- en buitenland.¹³ Stagiairs worden aangenomen voor een periode van gemiddeld vier maanden waarin ze deelnemen aan de werkprocessen bij BAK. Ze dragen bij aan de projecten, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Een aantal stagiairs is doorgestroomd naar permanente functies binnen de organisatie en heeft via hun werk bij BAK hun deskundigheid en talenten ontwikkeld. Ook zijn er stagiaires en medewerkers doorgestroomd naar andere instellingen. Hieronder bevinden zich meerdere huidige directeuren en curatoren van lokale, nationale en internationale kunstinstellingen (Expodium, Casco, Fotodok, Utrecht; Artez, Arnhem; Zeeuws Museum, Middelburg; Para/Site, Hongkong). Ook vrijwilligers vinden bij BAK regelmatig een plek waar ze ervaring opdoen en de mogelijkheid krijgen om kennis te nemen van werkwijze en

stageprogramma

doorstroming

medewerkers

vrijwilligers

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

9/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

netwerk van de organisatie en zo hun interesses en vaardigheden kunnen toetsen en ontwikkelen. Niet in de laatste plaats biedt BAK's *Research-in-Residence* programma internationale kunstenaars, theoretici en andere cultuurprofessionals ook de kans hun talent en deskundigheid verder uit te bouwen.

BEDRIJFSMODEL EN ONDERNEMERSCHAP VAN BAK

De kern van de financiële basis van BAK wordt gevormd door structurele steun van zowel lokale als landelijke overheden, toegekend op basis van het onderscheidende profiel van BAK. Voor de gemeente Utrecht is BAK een belangrijke kunstinstantie gericht op de relatie tussen kennis en cultuur, een centraal thema in het profiel en de ambities van de stad. De subsidie van het Ministerie van OCW aan BAK is een erkenning van het nationale en internationale belang van BAK. Dankzij de stabiele structurele steun van deze twee sleutelpartners heeft BAK programma's op hoog kwalitatief niveau kunnen uitvoeren en een betrouwbare organisatie kunnen ontwikkelen.

de financiële basis
onderscheidende profiel

Daarnaast heeft BAK een bewezen staat van dienst wat betreft het op basis van kwaliteit werven van aanvullende gelden zoals subsidies van particuliere fondsen en bijdragen van overheden en fondsen buiten Nederland. De manier waarop BAK erin slaagt de stabiele structurele steun te vergroten en aan te vullen uit andere bronnen is ook op landelijk niveau onderscheidend.¹⁴ In haar recente geschiedenis heeft BAK bewezen dat zij een betrouwbare en gewilde samenwerkingspartner is voor internationale kunst- en onderwijsinstellingen. Dankzij deze samenwerkingsverbanden en, belangrijker nog, organisatorische allianties, is BAK in staat de ambitieuze projecten die zij initieert te realiseren en financieren. Een van de strategieën daarbij is het principe van 'matching funds', dat de mogelijkheid biedt om via deze instellingen (zowel particuliere als publieke) gelden uit hun lokale netwerk te verwerven. Zulke samenwerkingsprojecten, waarbij internationale financiering een optie is, bieden in de komende periode perspectief op verdere groei.

kwaliteit/eigen inkomsten
onderscheidend
organisatorische allianties
internationale financiering

BAK combineert deze strategieën van cofinanciering met een aanpak waarbij tentoonstellingen, lezingen, seminars en andersoortige projecten tegen een vergoeding worden gepresenteerd door internationale collega-instellingen. Deze vorm waarbij instellingen een presentatievergoeding afdragen voor de ontwikkelkosten van projecten biedt mogelijkheden voor het genereren van directe eigen inkomsten. Voor instellingen is het in deze zware economische tijden een ideaal alternatief om een BAK-project te presenteren tegen een vergoeding die een deel van de totale ontwikkelingskosten bedraagt. De laatste jaren hebben aangetoond dat er groeimogelijkheden zijn voor inkomsten uit dit soort activiteiten. Zo heeft BAK met succes een solotentoonstelling van de Libanese kunstenaar Rabih Mroué in 2011 langs vijf locaties laten rouleren, waarbij een vergoeding in rekening werd gebracht aan de betreffende instellingen. Een ander voorbeeld is het project van het Roma-paviljoen dat in 2011 door BAK in Utrecht en op de Biënnale van Venetië werd gerealiseerd en dat door een particuliere stichting werd gefinancierd voor een bedrag van EUR 372.510.

cofinanciering
inkomsten genereren
groeimogelijkheden

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

10/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR CIVIELE VERBEELDING

Dit model van inkomstenverwerving, gebaseerd op de kwaliteiten van BAK's projecten, wordt aangevuld met inkomsten uit publieksactiviteiten. Met name de publicaties van BAK kennen een grote afzetmarkt. Natuurlijk blijven de inkomsten uit entreegelden voor de tentoonstellingen en lezingen een rol spelen, maar die bieden qua tariefstelling beperkte speelruimte. BAK breidt wel zijn programma van betaalde rondleidingen, seminars, cursussen en internationale onderzoeksexcursies uit aangezien daar de afgelopen jaren een aantoonbare groei in zit.

model van inkomstenverwerving

Op basis van dit groeipotentieel en vooruitlopend op toekomstige ontwikkelingen stelt BAK zich een geleidelijke groei van de directe en indirecte inkomsten ten doel van gemiddeld EUR 40.000 in 2013 naar een bedrag van EUR 60.000 in de periode tot 2016. Parallel aan de verwachte toename van de eigen inkomsten zet BAK ook in op private bijdragen waarbij een bedrag van EUR 180.000 per jaar reëel is en waardoor de totale inkomsten voldoen aan de voor presentatie-instellingen geldende inkomstennorm.

geleidelijke groei

SPREIDING EN VERDIEPING VAN KENNIS DOOR BAK, MARKETING

De marketing berust op de wens de nieuwe kennis die BAK produceert te verspreiden, met als doel te onderzoeken hoe de artistieke verbeelding kan bijdragen aan de creatieve burgerzin. De programma's en de kennisproductie van BAK zijn een herkenbaar 'product' met bewezen kwaliteit en een sterke internationale positie. Vanuit marketingperspectief onderzoekt BAK hoe dit product moet worden gepromoot, gepositioneerd en gepresenteerd, en werken we aan de versterking daarvan.

verspreiding van kennis

BAK's benadering van marketing berust op *kwalitatieve zichtbaarheid* en is geworteld in betrokkenheid bij leren en het idee van *promotie via participatie*. De middelen die worden ingezet ondersteunen deze uitgangspunten. Zo heeft BAK altijd consequent en vanuit volle overtuiging drukwerk geproduceerd - met name tweetalige nieuwsbrieven, die alle projecten van BAK vergezellen en die internationaal worden verspreid - ter ondersteuning van haar activiteiten en om zich via brede kanalen tot het publiek te richten. Ook is BAK van mening dat digitale media en persoonlijke ervaring en uitwisseling elkaar aanvullen en parallel moeten worden ontwikkeld. Uiteraard worden de activiteiten van BAK ondersteund via een standaardpakket van pr-materialen (zoals advertenties in belangrijke kunst- en cultuurtijdschriften en landelijke kranten; aankondigingen per e-flux, waarmee wereldwijd 50.000 kunst- en cultuurprofessionals worden bereikt); bulkmails die naar 5.000 personen uit de database van BAK worden gestuurd; perspakketten voor professionals en persberichten (zowel gedrukt als digitaal); regelmatig contact met belangrijke nationale en internationale journalisten, etc. Wat betreft de kwalitatieve zichtbaarheid van de projecten en de spreiding van nieuwe kennis spelen de website en het digitale archief als leermiddel een centrale rol in de visie van BAK op de 'marketing' van haar producten. Hiermee toont BAK haar aanpak om de mogelijkheden van de spreiding van kennis te onderzoeken en via digitale media en sociale netwerken nieuwe publieksgroepen aan te spreken. De website wordt actief gepromoot, met name bij kunstacademies en universiteiten over de hele wereld, als een bron van primair onderzoek en

kwalitatieve zichtbaarheid
promotie via participatie

pr-middelen

digitale media

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

11/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

uitwisseling. Daarnaast hebben de publicaties van BAK een centrale plaats in het marketingplan. De publicaties zijn een sleutelinstrument voor de positionering van BAK als een internationaal georiënteerde organisatie waar het inhoudelijke voorop staat, en voor het verspreiden van de nieuwe ideeën over de mogelijkheden van kunst. Dat BAK-publicaties in het onderwijs worden gebruikt en beschikbaar zijn in (universiteits- en andere) bibliotheken is voor BAK een belangrijk aspect. Via de verspreiding van gedrukte materialen maar ook via andere routes zoekt BAK een evenwicht dat de positie en het profiel als merk en als organisatie versterkt.

publicaties

Daarnaast berust het educatieve programma op het genereren en uitwisselen van kennis, en is het er uiteraard op gericht om nieuwe publieksgroepen aan te trekken en daarmee een permanente relatie op te bouwen. Samenwerkingsverbanden - lokaal, landelijk of internationaal - zijn voor BAK altijd een kans om het bereik van de eigen marketing- en communicatieactiviteiten te 'vermenigvuldigen', aangezien ze de extra mogelijkheid van *communicatie en marketing via partners* met zich meebrengen. Partners en samenwerkende partijen passen immers hun eigen gevestigde communicatie- en marketingstructuren toe om aspecten van het betreffende project bij hun eigen publiek bekend te maken, zowel lokaal als internationaal; dit betekent dat het bereik en de circulatie van informatie maximaal zijn en dat de fysieke en digitale netwerken verder worden uitgebreid.

communicatie en marketing via partners

Allianties in de stad Utrecht zijn een belangrijk instrument om BAK binnen de directe omgeving te positioneren en contact te houden met het lokale publiek. Zo gaat BKNU de collectieve marketing van de Utrechtse kunstinstellingen verzorgen. Ook ondersteunt BAK de culturele ambities van de gemeente Utrecht en doet mee aan grootschalige culturele evenementen als de Vrede van Utrecht in 2013 en de kandidatuur van Utrecht als culturele hoofdstad in 2018. In de komende periode onderzoeken we de haalbaarheid van een gemeenschappelijke inspanning van in Utrecht gevestigde instellingen (BAK en het Centraal Museum leiden dit initiatief, in samenwerking met het Centre for the Humanities van de Universiteit Utrecht) om te komen tot een gezamenlijk platform voor discours, met als uiteindelijk ideaal een collectieve programmering om gedeelde belangen te onderzoeken en een knooppunt in de stad te creëren waar uiteenlopende initiatieven elkaar ondersteunen.

lokale positionering

Utrecht 2013 en 2018

Om onze landelijke positie sterker onder de aandacht te brengen heeft BAK zich aangesloten bij de Nederlandse Museumvereniging waardoor we toegang hebben tot hun marketinginstrumenten en tegelijk de grote groep Museumkaarthouders als doelgroep kunnen aanboren.

Museumkaarthouders

Met het oog op de marktpositionering van BAK is het van cruciaal belang een nieuwe locatie in de stad Utrecht te vinden waar de groeiende ambities van BAK op een doordachte manier kunnen worden gehuisvest. Dat houdt niet zozeer de kwantitatieve uitbreiding van de tentoonstellingsruimte in als wel het creëren van condities waarin de inhoudelijke impuls voor projecten zodanig kan worden getransformeerd dat een reeks uiteenlopende elementen (tentoonstellingstechnische, discursieve, performatieve) allemaal evenveel nadruk kunnen krijgen en dat de ruimtelijke en

marktpositionering

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

12/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR CIVIELE VERBEELDING

financiële middelen op een evenwichtige manier kunnen worden herverdeeld. In het licht van de substantiële plannen voor een samenwerking met het Centraal Museum onderzoekt BAK de mogelijkheid om te verhuizen naar een ruimte in de directe omgeving van het museum. Een alternatieve optie voor de herhuisvesting van BAK betreft vestiging in het ontwikkelingsgebied Rotsoord.

ORGANISATIE VAN BAK

In het bestuur van BAK zijn inhoudelijke kennis, bestuurlijke ervaring, zakelijk inzicht en strategische planning bijeen gebracht. In het licht van het hierboven uitgestippelde beleid zal het bestuur zich verder uitbreiden en ontwikkelen. In 2012 wordt een nieuwe voorzitter benoemd die leiding geeft aan de aanpassingen van het bestuur die nodig zijn met het oog op de veranderende organisatorische en maatschappelijke omstandigheden waarbij de criteria voor *cultural governance* de leidraad blijven.

bestuur

Wat het team van BAK betreft: de artistiek directeur verbindt zich aan de ontwikkeling van een markant en artistiek/intellectueel profiel en een sterk internationaal netwerk. Inhoudelijke ontwikkeling wordt verder versterkt door de onderzoekscurator en de uitbreiding van onderzoeks- en educatiepersoneel, dat de kern van de inhoudelijke organisatie vormt. Deze teamleden zetten zich ervoor in om BAK door middel van educatie en participatie ook in de toekomst te verzekeren van een aanzienlijk publiek en zo de continuïteit van de organisatie te garanderen. De zakelijk leider ziet erop toe dat de organisatorische en zakelijke ontwikkeling van BAK gelijke tred houdt met de inhoudelijke ambities en de transformatieve uitdagingen die voor haar liggen.

het team

CONCLUSIE

Voortbouwend op haar korte maar dynamische geschiedenis en zich bewust van de noodzaak in de huidige wereld naar alternatieven te zoeken, grijpt BAK de mogelijkheid aan om voort te gaan op het experimentele pad en een voortrekkersrol te blijven spelen in de kunstwereld. Met een structurele subsidie van het Ministerie van OCW en de gemeente Utrecht die op hetzelfde niveau blijft, voorziet BAK voor zichzelf een traject van intelligente groei. Een groei in de diepte die erop is gericht de nieuwe plaats van kunst in onze veranderende samenleving af te bakenen en inzichtelijk te maken. Met haar geplande activiteiten en werkethos staat BAK klaar om zowel *aan* als *via* de kunst haar bijdrage te blijven leveren, en daarmee op andere manieren dan we gewend zijn ons 'samen leven' te verbeelden.

een traject van intelligente groei

bijdragen aan en via de kunst

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

13/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING

NOTEN

¹ Het hier geïntroduceerde begrip 'civiele verbeelding' dat centraal staat in de toekomstige activiteiten betreft een interpretatie van het begrip 'civic imagination' en een poging dat in de Nederlandse context te 'laden' met nieuwe betekenis. De term 'civic' verwijst meer in het bijzonder naar onze activiteit als burger. Het is een betrekkelijk nieuw en nog onuitgewerkt concept dat is opgekomen in verband met de verschillende spontane bewegingen van burgers die zich de laatste jaren wereldwijd hebben voorgedaan, van de Spaanse Indignados tot de Arabische Lente of de Occupy-beweging. Het zijn bewegingen die zijn voortgevloeid uit het falen en ongeloofwaardig worden in de afgelopen twintig jaar van de zogenaamde 'politieke verbeelding', van bovenaf opgelegd en niet gemotiveerd door politieke idealen van gerechtigheid en gelijkheid maar door de economische principes van het neoliberalisme.

² Het project FORMER WEST (2008-2014) is het meest veelbesproken en aandachtvragende project van BAK en wordt verderop in de tekst uitvoeriger behandeld.

³ In samenwerking met het Open Society Institute (Boedapest en New York), de Europese Commissie (Brussel), de Raad van Europa (Straatsburg), de European Cultural Foundation (Amsterdam), en andere partners.

⁴ Bij dit netwerk van onderzoek en activiteiten zijn enkele van de meest progressieve en dynamische kunstinstellingen betrokken, zoals Afterall Journal and Books, Londen; Akademie der bildenden Künste, Wenen; Haus der Kulturen der Welt, Berlijn; Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Madrid; Muzeum Sztuki Nowoczesne (Museum van Moderne Kunst), Warschau; Collège International de Philosophie, Parijs; het transit network in Bratislava, Boedapest, Praag en Wenen; IKSU (Cultuur- en kunststichting Istanbul); Technische Universiteit van Istanbul, en vele andere.

⁵ De stelling dat de hedendaagse kunst 'voorbij' is (vandaar het Engelse woord 'former' in de titel) wordt diepgaand en gedetailleerd uitgewerkt in het project FORMER WEST en wordt besproken op het komende 3rd FORMER WEST Research Congress (Wenen en Utrecht, 2012) en de internationale tentoonstelling FORMER WEST: An Experimental Arrangement (Haus der Kulturen der Welt, Berlijn, 2013). De vele facetten van deze stelling worden ook belicht bij twee komende exposities bij BAK: *Christoph Schlingensief: Fear at the Core of Things* (februari-mei 2012) en *Alexandre Kojève* (mei-juli 2012).

⁶ Gedetailleerde informatie en het archief van dit project is te vinden op www.formerwest.org. Andere voorbeelden omvatten projecten zoals *The Return of Religion and Other Myths* (2008 - 2009) (zie ook www.bak-utrecht.nl) en *Call the Witness* (2010-2011), bestaand uit een tentoonstelling bij BAK, het project voor het Roma Paviljoen op de Biënnale van Venetië 2011 en de digitale publicatie (www.callthewitness.org).

⁷ Voorbeelden van projecten van individuele kunstenaars die belangrijke nieuwe producties hebben opgeleverd zijn: *Olga Chernysheva: In the Middle of Things* (2011), *Rabih Mroué: I, the Undersigned* (2010), of *Mona Vătămanu & Florin Tudor: Surplus Value* (2009).

⁸ De term 'retroperspectief' suggereert gelijktijdig terugkijken en speculeren over toekomstige praktijken en ontwikkelingen.

⁹ In dit geval werken we samen met kunstenaars zoals Julie Ault en Dough Ashford (Group Material), New York; Wendelien van Oldenborgh, Rotterdam; Nastio Mosquito, Luanda; Nilbar Gures, Istanbul; Anton Vidokle, New York; Chen Cheih Jen, Taipei; Camp, Bombay; Hassan Khan, Cairo, en tegelijk ook met schrijvers zoals Nancy Adajania, Bombay; Susan Buck-Morss, Chicago; Hans Belting, Karlsruhe; Alex Alberro, New York, enz. Met dit project als vertrekpunt zullen met verschillende van deze professionals individuele projecten worden ontwikkeld in de periode 2013-2016.

¹⁰ Zie naast de eigenlijke website van BAK (www.bak-utrecht.nl) het digitale archief en verder de sites van twee hoofdprojecten van BAK: www.formerwest.org en www.callthewitness.net.

¹¹ Ter gelegenheid van het eerste FORMER WEST Research Congress (Utrecht 2009), bijvoorbeeld, met enthousiast ontvangen bijdragen van dertig sprekers uit binnen- en buitenland en 300 deelnemers (van wie 40% uit het buitenland was gekomen) volgden ca. 3.500 mensen de live videostream; het digitaal archief werd alleen al in de maanden november en december 2009 door ca. 11.000 (virtuele) bezoekers wereldwijd geraadpleegd. Ook het 2nd FORMER WEST Research Congress (Istanbul 2010) genereerde een aanzienlijk publiek van 300 deelnemers (onder wie 48% van lokale oorsprong en 52% uit het buitenland) en gemiddeld 3.000 mensen die de bijdragen live digitaal volgden. In 2010-2011 is het digitaal archief van FORMER WEST 70.071 maal geraadpleegd.

¹² Een voorbeeld is de nauwe samenwerking van BAK met het promotieprogramma van de HKU in 2011, waarbij BAK de promotie-expositie van de eerste promovendus (Irene Kopelman) presenteerde en een internationale bijeenkomst van deskundigen organiseerde over kwesties rond kennisproductie in de kunst.

¹³ Zo is er een langdurige samenwerking met de Universiteit Utrecht (vooral de vakgroepen Kunstgeschiedenis en Kunstmanagement) en het Center for Curatorial Studies van Bard College in New York, waarvan studenten regelmatig stage lopen bij BAK.

¹⁴ Zo werden in het fiscale jaar 2010 de aan BAK verstrekte structurele subsidies van het ministerie van OCW (EUR 517.815) en de gemeente Utrecht (EUR 412.352) aangevuld met EUR 438.779, waarmee het werkbudget uitkwam op EUR 1.368.946. In 2011 bedroeg de bijdrage van de gemeente Utrecht EUR 416.063 en de bijdrage van het Ministerie van OCW EUR 521.310. De aanvullende middelen bedroegen EUR 481.478 waarmee het totale werkbudget EUR 1.418.851 bedroeg (voor 2011 gaat het om voorlopige bedragen, definitieve bedragen komen in jaarrekening 2011). Met andere woorden: bijna een derde van het totale budget van BAK is afkomstig uit incidentele inkomsten en bijdragen uit binnen- en buitenland.

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

14/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR CIVIELE VERBEELDING

COLOFON

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR CIVIELE
VERBEELDING

Beleidsdocument 2013-2016
BAK, basis voor actuele kunst
30 januari 2012

Tekst:
Maria Hlavajova, artistiek directeur
Arjan van Meeuwen, zakelijk leider

Vertaling:
Bookmakers, Arnhem

Tekstredactie:
Arjan van Meeuwen, Alex de Vries

Vormgeving:
Kummer en Herrman, Utrecht

BAK, basis voor actuele kunst
Postbus 19288
3501 DG Utrecht
030 2316125
www.bak-utrecht.nl
info@bak-utrecht.nl

Bezoekadres: Lange Nieuwstraat 4,
Utrecht

bak

basis voor
actuele kunst

pagina

page

onderwerp

subject

15/15

DENKEN EN HANDELEN IN ALTERNATIEVEN:
VAN ARTISTIEKE NAAR *CIVIELE* VERBEELDING